

Deklarace o bezpečných školách

Dopady ozbrojeného konfliktu na vzdělávání představují naléhavé humanitární, rozvojové a širší společenské výzvy. Školy a univerzity v různých místech světa jsou bombardovány, ostřelovány a vypalovány a děti, studenti, učitelé a akademici jsou zabíjeni, mrzačeni, unášeni nebo svévolně zadržováni. Strany v ozbrojeném konfliktu využívají vzdělávací zařízení, kromě jiného, jako základny, kasárny nebo detenční zařízení. Takové jednání vystavuje studenty a školský personál újmě, odepírá velkému počtu dětí a studentů jejich právo na vzdělání a připravuje tak komunity o základy, na kterých staví svou budoucnost. V řadě zemí ozbrojený konflikt nadále ničí nejen školské infrastruktury, ale také naděje a ambice celé generace dětí.

Útoky na vzdělávání zahrnují násilí vůči vzdělávacím zařízením, studentům a školskému personálu. Útoky a hrozby útokem mohou způsobit závažné a dlouhotrvající škody jednotlivcům i společnostem. Přístup ke vzdělání může být zmařen; fungování vzdělávacích zařízení může být znemožněno nebo se jim školský personál a studenti mohou z důvodů obav o svou bezpečnost vyhybat. Útoky na školy a univerzity jsou užívány k podpoře netolerance a vyloučení – k posílení genderové diskriminace, například odepřením vzdělávání dívkám, k udržování konfliktu mezi určitými komunitami, k omezení kulturní diverzity a k odepření akademických svobod nebo práva na sdružování. Tam, kde jsou vzdělávací zařízení užívána k vojenským účelům, může vzrůst riziko náboru a využívání dětí ozbrojenými aktéry, nebo mohou být děti a mladiství vystaveni zneužívání a vykořisťování. A zejména se může zvýšit pravděpodobnost útoku na vzdělávací instituce.

Naproti tomu vzdělávání může pomoci ochránit děti a mladistvé před smrtí, zraněním a vykořisťováním; může zmírnit psychologický dopad ozbrojeného konfliktu tím, že poskytne každodenní praxi a stabilitu, a může zprostředkovat napojení na další nezbytné služby. Vzdělávání, které zohledňuje konflikt („conflict sensitive education“), tak předchází zhoršování konfliktu, a přispívá k míru. Vzdělání je zásadní pro rozvoj a plné užívání lidských práv a svobod. Učiníme vše, co je v našich silách, aby místa vzdělávání byla bezpečnými místy.

Vítáme iniciativu jednotlivých států podporovat a chránit právo na vzdělání a usnadňovat pokračování ve vzdělávání v situacích ozbrojeného konfliktu. Takovéto pokračující vzdělávání může poskytnout život zachraňující zdravotní informace, jakož i poradenství týkající se specifických rizik ve společnostech, která čelí ozbrojenému konfliktu.

Vyzdvihujeme práci Rady bezpečnosti Organizace spojených národů týkající se dětí a ozbrojeného konfliktu a potvrzujeme důležitost mechanismu pro monitorování a informování o závažných porušeních mezinárodního práva namířených vůči dětem v ozbrojeném konfliktu. Zdůrazňujeme význam rezoluce Rady bezpečnosti č. 1998 z r. 2011 a č. 2143 z r. 2014, které mimo jiné vyzývají všechny strany ozbrojeného konfliktu, aby se zdržely jednání, která znemožní přístup dětí ke vzdělání, a vybízí členské státy, aby zvážily konkrétní opatření odrazující od užití škol ozbrojenými silami a ozbrojenými nestátními skupinami v rozporu s platným mezinárodním právem.

Vítáme přípravu *Směrnice k ochraně škol a univerzit před vojenským využíváním během ozbrojeného konfliktu*. Směrnice je právně nezávazná, dobrovolná instrukce, která nemá vliv na stávající mezinárodní právo. Vychází z existující dobré praxe a jejím účelem je poskytnout návod, jak dále zmírnit dopad ozbrojeného konfliktu na vzdělávání. Vítáme úsilí šířit tuto Směrnici a podpořit její implementaci mezi ozbrojenými silami, ozbrojenými skupinami a jinými relevantními aktéry.

Zdůrazňujeme význam plného respektování stávajícího mezinárodního práva za všech okolností, včetně nezbytnosti jednat v souladu s relevantními závazky k ukončení beztrestnosti.

Uznávájíce právo na vzdělání a roli vzdělávání v podpoře porozumění, tolerance a přátelství mezi všemi národy; rozhodnutí postupně v praxi posilovat ochranu civilistů v ozbrojeném konfliktu, a to zejména dětí a mladistvých; odhodláni pracovat společně k zajištění bezpečných škol pro všechny; schvalujeme *Směrnici k ochraně škol a univerzit před vojenským využíváním během ozbrojeného konfliktu*, a budeme:

- Směrnici užívat a zavádět ji do domácích politik a operačních rámců v co největší možné a vhodné míře;
- na národní úrovni vyvíjet veškeré úsilí ke sběru spolehlivých a relevantních dat týkajících se útoků na vzdělávací zařízení, obětí útoků a vojenského využití škol a univerzit během ozbrojeného konfliktu, a to i prostřednictvím stávajících mechanismů monitorování a informování; k usnadnění sběru takových dat; a k poskytnutí pomoci obětem nediskriminačním způsobem;
- vyšetřovat tvrzení o porušování platného národního a mezinárodního práva, a případně řádně stíhat pachatele;
- vytvářet, přijímat a podporovat přístupy ke vzdělávání zohledňující konflikt, pokud jde o vzdělávání v mezinárodních humanitárních a rozvojových programech a podle okolností i na národní úrovni;
- snažit se zajistit pokračování ve vzdělávání během ozbrojeného konfliktu, podporovat zновуustavení vzdělávacích zařízení a tam, kde to bude možné, poskytnout a usnadnit mezinárodní spolupráci a asistenci programům, které se věnují prevenci nebo reakci na útoky na vzdělávání, včetně implementace této deklarace;
- podporovat úsilí Rady bezpečnosti OSN týkající se dětí a ozbrojeného konfliktu, zvláštěního představitele generálního tajemníka OSN pro děti a ozbrojený konflikt a dalších relevantních orgánů OSN, entit a agentur; a
- pravidelně se setkávat za účasti relevantních mezinárodních organizací a zástupců občanské společnosti s cílem přezkoumat provádění této deklarace a používání Směrnice.